

Varangerbotn – Karlebotn – Meskelv

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

Varangerbotn, Karlebotn og Meskelv ligger strategisk plassert innerst i den fuglerike Varangerfjorden. Havet her er grunt, og på fjære sjø strekker store mudderflater seg langt ut i fjorden. Langs kysten er det noe bebyggelse, mens vegetasjonen varierer fra bjørkeskog, strandenger til fjell. Det er først og fremst arter tilknyttet de marine områdene som er spesielt for dette området, men også de omkringliggende kyst- og skogsområdene kan huse flere spennende arter. Områdene er vel verdt et besøk så lenge det ikke ligger is inne i fjorden. Deler av de indre områdene er Varangerbotn naturreservat.

Halvøya Selesnjarga deler Varangerfjorden i to fjordarmer. Den sydlige og bredeste går inn til Karlebotn, mens Meskfjorden strekker seg på nordsiden inn til Varangerbotn. For å få oversikt over de indre fjordområdene, må man derfor observere fra flere ulike plasser.

Beste besøkstid

Det er spesielt i sommerhalvåret fra mai til juli at artsdiversiteten er høy i dette området, men så lenge det er åpent vann er områdene verdt et besøk.

Habitat og observasjonsarter

I denne presentasjonen blir de tre områdene, Varangerbotn, Karlebotn og Meskelv, beskrevet hver for seg.

Varangerbotn og de indre delene av Meskfjorden

De indre delene av Varangerfjorden fryser til om vinteren, og disse er også de grunneste områdene av fjorden. Mudderflatene strekker seg flere hundre meter utover på fjære sjø. Langs strandkanten ligger flotte strandenger med små brakkvannspytter. To mindre elver munner ut her. De innerste områdene utgjør Varangerbotn naturreservat.

Ovenfor strandengene og langs elvene er det frodig bjørkeskog og vierkjerr. Bjørkeskogen strekker seg herfra og innover mot Finland.

Typisk for de indre delene av Varangerfjorden er de store ansamlingene av gressender, dykkender og lommer. Det rolige farvannet innerst i fjorden gjør at det er enkelt å studere fugler som ligger på vannet.

Ved utløpet av Meskelv er det en stor parkeringsplass på sjøsiden med gode observasjonsforhold til fuglelivet i elvedeltaet

© Anders Faugstad Mæland

Innerst i Varangerfjorden ligger Karlebotn. Utenfor en lang strand ligger det en stor mudderflate med mange steiner.

Ved høyvann er disse steinene ypperlige rasteplasser. Om høsten kan man ofte ved høyvann observere stökkender, brunnakker, krikkender og stjertender i tangbeltet. På sydsiden av stranden renner det ut en liten bekk som kan sees på bildet.

De store mudderflatene og små elveutløpene er bra for vadefugler. Det er ofte andre arter å finne her enn ellers i fjorden. «Tringavadere» som gluttsnipe, sotsnipe og de mere ferskvannskrevende artene er vanligere her. Langs hele fjorden kan man se store flokker av lappspover, mens konsentrasjonen av småvadere er høyere lengre utover Varangerfjorden.

Ved krysset i Varangerbotn ligger Varanger samiske museum. Herfra går det en sti ned til til fugleskjul. Det ene har oversikt over den indre delen av Meskfjorden, og det andre over et lite elvdelta. Her kan det samle seg store flokker med brunnakker, krikkender, stjertender og gravender. Sotsnipe og temmincksnipe er også vanlige. I bjørkeskogen på veien ned til skjulene hekker det flere par med svart-hvit fluesnapper og blåstruper. Her kan man også finne andre skogskrevende arter som dvergspett og tretåspett.

Det er kun en begrenset del av de indre fjordområdene som er synlig fra skjulene. Det er gjerne like bra med fugler i de sydlige områdene der Vesterelva munner ut. For å få oversikt her, går man ut nedenfor boligfeltet

© Anders Faugstad Mæland

På mudderfjærene er det ofte stor tetthet av småvadere som myrsnipe og dvergsnipe.

© Tormod Amundsen

Det lønner seg å bruke teleskop for å få oversikt over de store mudderflatene i Varangerbotn

som ligger langs E6, ca. én km syd for Varangerbotn.

Når det er høyvann kommer fuglen nær de indre områdene, men på lavvann blir holdet ofte vel langt. Da får man bedre oversikt litt lengre ute i fjorden.

Den nordlige delen av Meskfjorden ser man godt fra E75. Her er det mulig med stopp flere plasser langs veien. Man kan også parkere ved gamle hjemmet på Nyborg og gå ned på baksiden. Det indre bassenget av Meskfjorden er et meget bra sted for lommer, spesielt storlom. Ofte ligger det også store flokker med dykkender, spesielt sjøorrer, svartender, haveller, sil- og laksender. Disse flokkene bør også sjekkes nøye med tanke på at de kan tiltrekke seg sjeldne arter. Kjører man E6 mot Tana kan man være heldig å se haukugle langs veien.

Karlebotn

Innerst i Varangerfjorden ligger Karlebotn. Det lille tettstedet ligger langs E6, ca. 8 km sør for krysset i Varangerbotn. Dette er et lett tilgjengelig område som ofte er vel så fuglerikt som Varangerbotn. Karlebotnfjorden er bred, og det er fri sikt utover. Det er derfor et naturlig stoppested for fugler som trekker innover fjorden.

Innerst i fjorden strekker det seg en lang strand. Utenfor er det en stor mudderflate med mye steiner.

© Anders Faugstad Mæland

Ved kraftig østavind kan det samles mange måker innerst i Karlebotn. Også dvergmåker (bildet) kan være blant disse.

Disse fungerer som ypperlige rasteplasser ved høyvann. Om høsten finner man ofte mange stokkender, brunnakker, krikkender og stjertender i tangbeltet ved høyvann. På sydsiden av stranden renner det ut en liten bekk.

En stor gammel skole ligger nede ved fjorden. Her det god oversikt over den nordlige delen av stranda. Ved å følge grusveien et stykke utover fjorden, kommer man nærmere dykkender og lommer. Man finner mye av den samme faunaen her som i Varangerbotn, men med større innslag av sjøfugler og småvadere. Her kan man

også finne en del spurvefugler som bergirisk, polarsisik og, lappiplerker,

Det beste området er rundt den sydlige delen av stranden. Det enkleste er å gå ned bak det lille kapellet. Bak kapellet er det flere små dammer. Her kan det ligge mye gressender og svømmesniper. Det kan også lønne seg å kikke rundt i bebyggelsen etter spurvefugler.

Ved kraftig østavind blir sjøfugler presset inn fjorden. Spesielt mange måker ender opp innerst i Karlebotn, også dvergmåker kan observeres her.

Følger man kysten utover Selesnjarga får man en fin tur utover fjorden. Man kan parkere ved skolen eller ved enden av grusveien og følge kysten, eller gå opp på fjellplataet. Havørner bruker ofte dette området. Oppe på fjellet og innover myrene kan man finne fjellfugler som lirype, lappspurv, og svømmesnipe.

Meskelv

Meskelv ligger 4 km fra Varangerbotn i retning mot Vadsø. Ved utløpet av Meskelva raster det ofte mange vadefugler og ender. Området er lite, og det er gode parkeringsmuligheter rett ved veien. Her kan man finne flere arter småvadere som myrsnipe, dvergsnipe og tundrasnipe.

Ved Bunes, der fjorden er på sitt smaleste, er et gunstig sted for å se etter lom og ender som passerer ut og inn fjorden. Dette er gjerne hit isen kan strekke seg fra bunnen av fjorden, og langs iskanten er det ofte mange fugler å se.

Langs hele kysten videre utover er det gode plasser for fugler. Veien følger kysten og det er flere avstikkere og parkeringsmuligheter. Man kjører nå utover på en av Europas flotteste og mest fuglerike veistrekninger!

Adkomst

Området er lett tilgjengelig da de ligger nært enten E6 eller E75 som møtes i Varangerbotn. E75 går videre østover langs nordsiden av fjorden i retning Vadsø. Fra Varangerbotn følger E6 sørsiden av fjorden (forbi Karlebotn), før den skjærer sørover mot Kirkenes. I den andre retningen går E6 vestover mot Tana.

Annen informasjon

Ved at deler av området er fredet som naturreservat gjelder egne regler for ferdsel. Mer informasjon om dette

Faktaarket er laget av Anders Faugstad Møland

Innerst i Varangerbotn ligger det to observasjonsskjul. For å komme til skjulene kjører man til Varanger samiske museum. Her kan man parkere og følge plankeveien videre til de to skjulene.